

En stor förenkling i räkenskaperna skulle äfven uppkomma derigenom att man undslippe att hvarje år förvandla och utanordna de olika räntepersedlarne i penningar efter hvarje års markegångspris.

På dessa och många andra skäl får jag föreslå:

att Riksdagen måtte till Kongl. Maj:t afåta en underdånig skrifvelse, att den del af presterskapets och andra tjänstemäns löner, som för närvarande är bestämd i särskilda räntepersedlar och således beroende på årliga markegångspriset, måtte förvandlas i penningar efter samma grund, som Riksdagen för grundröntans förvandling bestämt.

Stockholm den 25 Januari 1870.

P. O. Hörnfeldt.

N:o 32.

Af Herr C. F. Tenger: Om pension åt Folkskole-inspektören C. A. Dahlströms enka, Sofia Dahlström.

Bildningens höga värde och mäktiga inflytande på ett folks såväl intellektuella och sedliga som politiska och sociala utveckling torde väl numera hafva tillvunnit sig ett rättvist erkännande inom alla samhällsklasser. I den mån detta bildningens värde vinner erkännande inom ett folk, i samma mån väckes detta till det politiska sjelfmedvetande, som först gör detsamma verkligen moget för en fri författning. Att väcka, nära och med uppoffringar äfven af helsa och krafter verka för denna utveckling af ett folks andliga lif, som utgör vilkoret för dess sanna frihet och lycka, är ett kännetecken på en sann patriot. En sådan patriot, en sådan folkvän i ordets ädlaste bemärkelse, var Folkskoleinspektören inom Calmar stift, Rektorn vid Oscarshamns elementarläroverk Filosofie Doktorn Carl Axel Dahlström genom sina stora förtjenster om folkskoleväsendet. Dessa förtjenster göra honom också värdig folkets tacksamhet, och på grund af dessa förtjenster föreslås nu en pensions beviljande af

Riksdagen åt hans efterlemnade enka, Sofia Christina Dahlström, född Eckerlund; såsom stöd för denna motion kunna framläggas följande fakta, som visa, att Dahlströms lif ifrån början till slut var ett troget arbete i det allmännas, och särskildt i den allmänna bildningens tjänst.

Dahlström var född år 1823. Efter att vid Lunds Akademi vårterminen 1848 hafva aflagt filosofie kandidatexamen samt år 1850 hafva blifvit promoverad till filosofie doktor, tillförordnades han året derpå att förestå filosofiska lektionen vid Calmar högre elementarläroverk, ett förordnande som af honom innehades till och med vårterminen 1854, då han utnämndes till föreståndare för folkskolelärare-seminariet i Calmar. Af sitt intresse för folkundervisningens sak gaf han redan såsom innehafvare af denna befattning ett offentligt uttryck genom en i Calmar år 1856 på trycket utgifven skrift "*om ett ändamålsenligt ordnande af folkundervisningen*". Efter att under fyra års tid hafva innehaft denna mödosamma tjänst och derunder samlat en rik erfarenhet af folkskoleväsendets ställning och behof, anmodades han höstterminen 1858 af stiftets eforus att såsom t. f. rektor åtaga sig ordnandet af Oscarshamns nybildade elementarläroverk samt blef vårterminen 1859 ordinarie innehafvare af denna befattning, hvilken han fortfarande innehade till sin den 26 December 1868 vid endast 45 års ålder timade död.

Oscarshamns stads samhälle egde ännu vid hans inträde såsom medlem af detsamma ingen särskild lokal för sitt unga elementarläroverk, utan måste detta inrymmas i en privat boning. Det blef nu ett kärt föremål för Dahlströms nitiska omsorg och bemödande att verka för uppförandet af ett skolhus för den bildningssökande ungdomen. Han hade också efter några år tillfredsställelsen att se sina bemödanden krönta med framgång. Den nya byggnaden stod färdig, en vacker minnesvård af hans okufliga energi och oegenlyttiga sträfvan, och med glädje kunde han nu leda undervisningen vid det nya elementarläroverket, åt hvilket han lyckats bereda ett så inbjudande hem. Under det att elementarläroverket sålunda tog honom i anspråk fick han samtidigt förnyadt tillfälle att egna sin uppmärksamhet åt folkskolan, då han erhöll förtroendet att i egenskap af *inspektör* utöfva tillsyn öfver folkskoleväsendet i Calmar stift. Denna befattning, till hvilken han gifvit idéen och för hvars inrättande han inom den offentliga pressen verkade med sin utmärkta skriftstäl-laretalang, sköttes af honom jemte innehafvande rektorstjänst under åren 1861—1868 och var dels till följd af de ofta förekommande inspektionsresorna äfven under den mest oblida årstid, dels till följd af den vidlyftiga expedition, hvar-med den var förenad, särdeles mödosam och ansträngande för helsan. Angående svårigheten att med annan tjänst förena inspektörsbefattningen, uttalade han sig sjelf i sin den 12 Januari 1867 till chefen för Kongl. Ecklesiastik-departementet afgifna embetsberättelse. Denna svårighet nödgade honom också att

årligen förnyade gånger begära permission från rektorstjensten och på egen bekostnad aflöna vikarie. Oaktadt dessa uppoffringar onfattade han med fortfarande intresse folkskolans sak och framställde sina åsikter rörande denna i en till upplysning och ledning för skolråd och lärare år 1863, *likaledes på egen bekostnad*, på trycket utgifven *allmän promemoria rörande folkundervisningen i Calmar stift* (äfvén den förut omnämnda, år 1856 å trycket utgifna skriften "*om ett ändamålsenligt ordnande af folkundervisningen*" blef af honom på egen bekostnad utgifven). Ännu de sista veckorna af sin listid, innan ännu sjukdomen tog öfverhand, var han såsom det efterlemnade diariet intygar, sysselsatt med skriftvexling angående folkskoleärenden. Att undervisningen vid det elementarläroverk, han såsom rektor hade under sin vård, under detta trägna arbete i folkskolans tjänst icke försumrades, derom vittna de goda vitsord, läroverkets alumner vid flyttning till högre elementarläroverk erhöilo.

Med denna verksamhet i elementarläroverkets och folkskolans tjänst förenade han åtskilliga kommunala uppdrag, hvartill han af det allmänna förtroendet kallades. Sålunda var han en af stadsfullmäktige i Oscarshamn och en tid dess ordförande, medlem af jernvägskomitéen och lasaretsdirektionen, flera år å rad landstingsman för Oscarshamns stad, samt blef för föregående års riksdag utsedd till representant för valkretsen Westervik—Oscarshamn, ett förtroende, hvilket han dock af öfverhandtagande sjukdom hindrades att emottaga.

Den efterlemnade enkan ingick sistlidne vår till Kongl. Maj:t med ansökan om 2:ne extra nådår vid rektorstjensten i Oscarshamn, men fick afslag. Då Dahlström under sitt trägna arbete i det allmännas tjänst ej fick tid att betrygga sin makas framtida ekonomiska ställning, förtjenar denna att af Riksdagens deltagande behjertas.

På grund häraf får jag vördsammast hemställa:

att Riksdagen ville bevilja affidne Rektorn vid Oscarshamns elementarläroverk, Folkskoleinspektören C. A. Dahlströms enka, Sofia Dahlström, född Eckerlund, en årlig pension af 500 r:dr r:mt.

Om remiss till Stats-Utskottet anhålles vördsammast.

Stockholm i Januari 1870.

Carl Fr. Tengler.